

Publikacje kulturalno-oświatowe Polskiej YMCA w czasie II wojny światowej

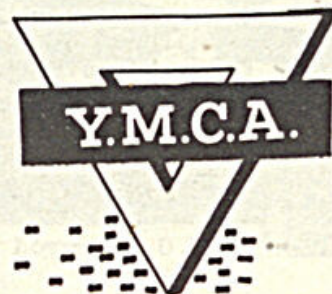

Izabela Maćkowska

CO TO JEST Y.M.C.A.

Sir George Williams - założyciel Y.M.C.A.

Obce jest duchowi języka polskiego "Y" na początku słowa, a że Polacy skrót ten szybko jako jedno słowo wymawiać zaczęli, stąd "Imka", a dalsze procesy językowe, dały temu wyrazowi charakterystyczną miękkość i z "Imki" zrobiła się "Incia".

Litery Y.M.C.A. tak popularne w krajach anglosaskich to skrót nazwy Young Men Christian Association /w dosłownym przekładzie: "Młodych Mężczyzn Chrześcijańskich Związek"/.

Mało kto wie o tym, że w przyszłym roku związek ten będzie obchodził jubileusz 100-lecia istnienia związku, który zrodził się z małej grupy towarzyszy, schodzących się na wieczorne rozmowy do małej salki przy katedrze św. Pawła.

Organizacja ta jest pochodną uprzemysłowienia tak charakterystycznego dla wieku XIX. Wśród napływających do miast tłumów robotników w poszukiwaniu pracy nie brakło nieletnich wyrostków, których miasta chwytają w szpony demoralizacji i wykolejały. Młody George Williams nie mógł spokojnie patrzeć na młodzież wałęsającą się po barach i szynkach i zebrał gromadkę towarzyszy organizując dla nich wieczorne zebrania. Zaczęto od lektury Pisma św. Był to rok 1844 i nie znane były formy organizacji kulturalnego wypoczynku i oświaty dorosłych, tak wyspecjalizowane w chwili obecnej.

Myśl jednak była szczęśliwa i wkrótce inicjatywę poparło duchowieństwo protestanckie i bardziej uspołecznieni przemysłowcy, dostrzegając w tym nie bez słuszności własny interes, bo posiadanie zdrowego, ambitnego, szkolącego się robotnika.

Szybko rozszerzał się związek w miastach fabrycznych Wielkiej Brytanii, aż przeskoczył Atlantyk i rzucił ziarno na gruncie amerykańskim. Płodny to był grunt dla ruchu. Dał on mu rozmach i organizację, na miejsce wąskiego programu ćwiczeń religijnych wprowadził szeroki program wychowawczy, zeświecczył organizację. Miejsce ideologii protestanckiej na różnolitych terenach Ameryki zaczęła zajmować ideologia ruchu chrześcijańskiego świeckiego wpajając poszanowanie dla wszystkich wyznań.

Ta laicyzacja ruchu połączona ze wspaniałą organizacją materialną wprowadza ruch YMCA w wiek XX jako jedną z najpotężniejszych organizacji młodzieżowych świata.

Organizacja obcinała kupony od prosperity nowej półkuli. Jak Jezuita w Polsce w XVIII wieku, tak Y.M.C.A. w U.S.A. w wieku XIX i XX zyskiwała olbrzymie fundacje, które stworzyły potęgę ruchu w Ameryce i pozwoliły rozszerzyć się na cały świat, zwłaszcza w krajach anglosaskich.

Jak grzyby po deszczu wyrastały olbrzymie gmachy Y.M.C.A., dając młodym nie tylko tanie mieszkania, ale miejsca godziwej rozrywki i dokształcania. Były to zarazem "przedsiönki życia", gdzie w pracy kół i klubów młody człowiek wchodził powoli w społeczeństwo, ucząc się trudnej sztuki współpracy i przodowania.

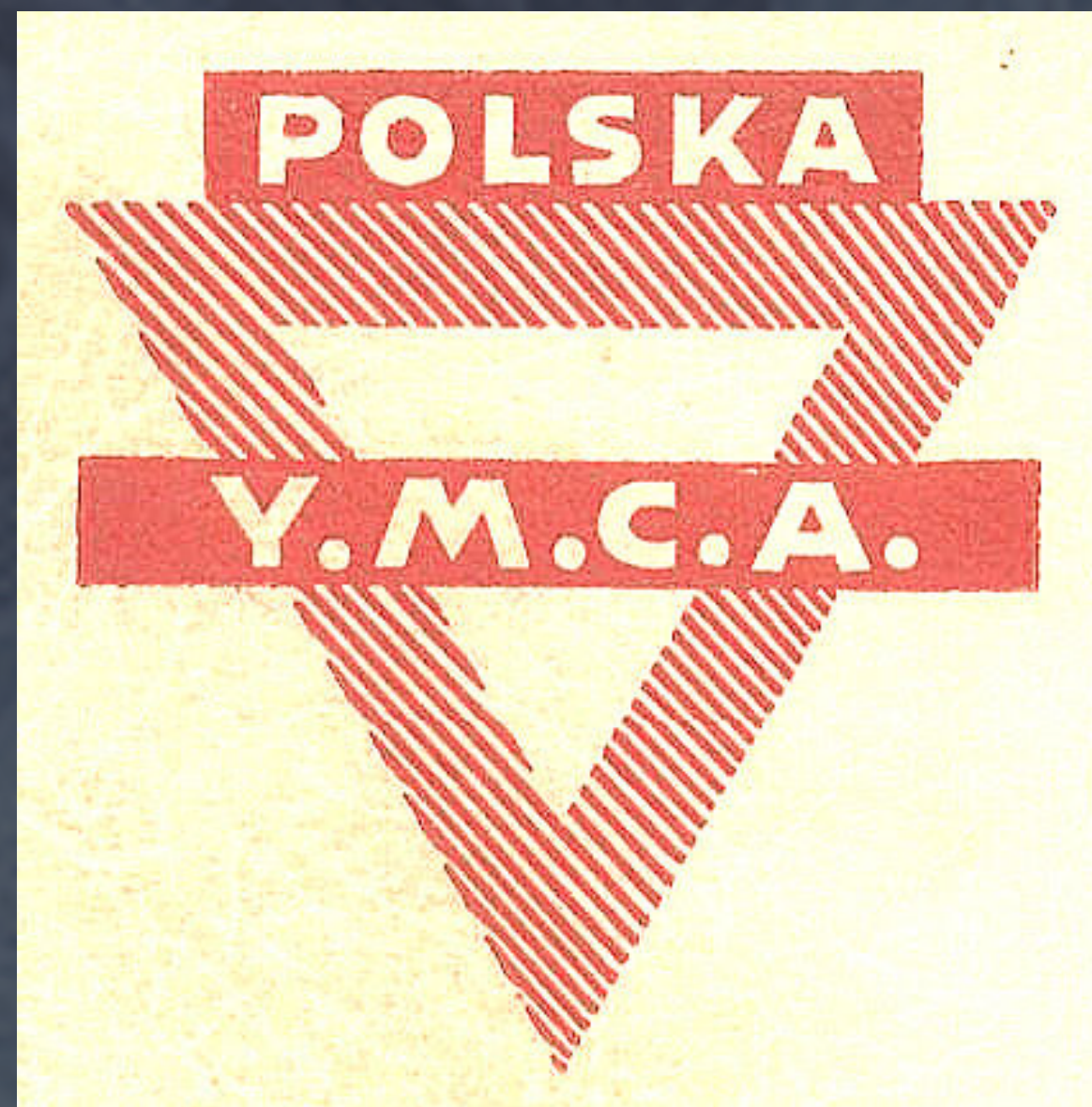
O potęgę samej tylko organizacji amerykańskiej Y.M.C.A. świadczyć może fakt, że dysponuje ona ponad 2.000 olbrzymich domów społecznych, że zatrudnia ponad dziesięć tysięcy zawodowych kierowników pracy, t. zw. "sekretarzy", kształconych w dwóch własnych uniwersytetach, że biblioteka dzieł fachowych, związanych tylko z pracą Y.M.C.A. przekracza pięćdziesiąt tysięcy dzieł.

**Paul Super
Przemawia
Dziś w YMCA**

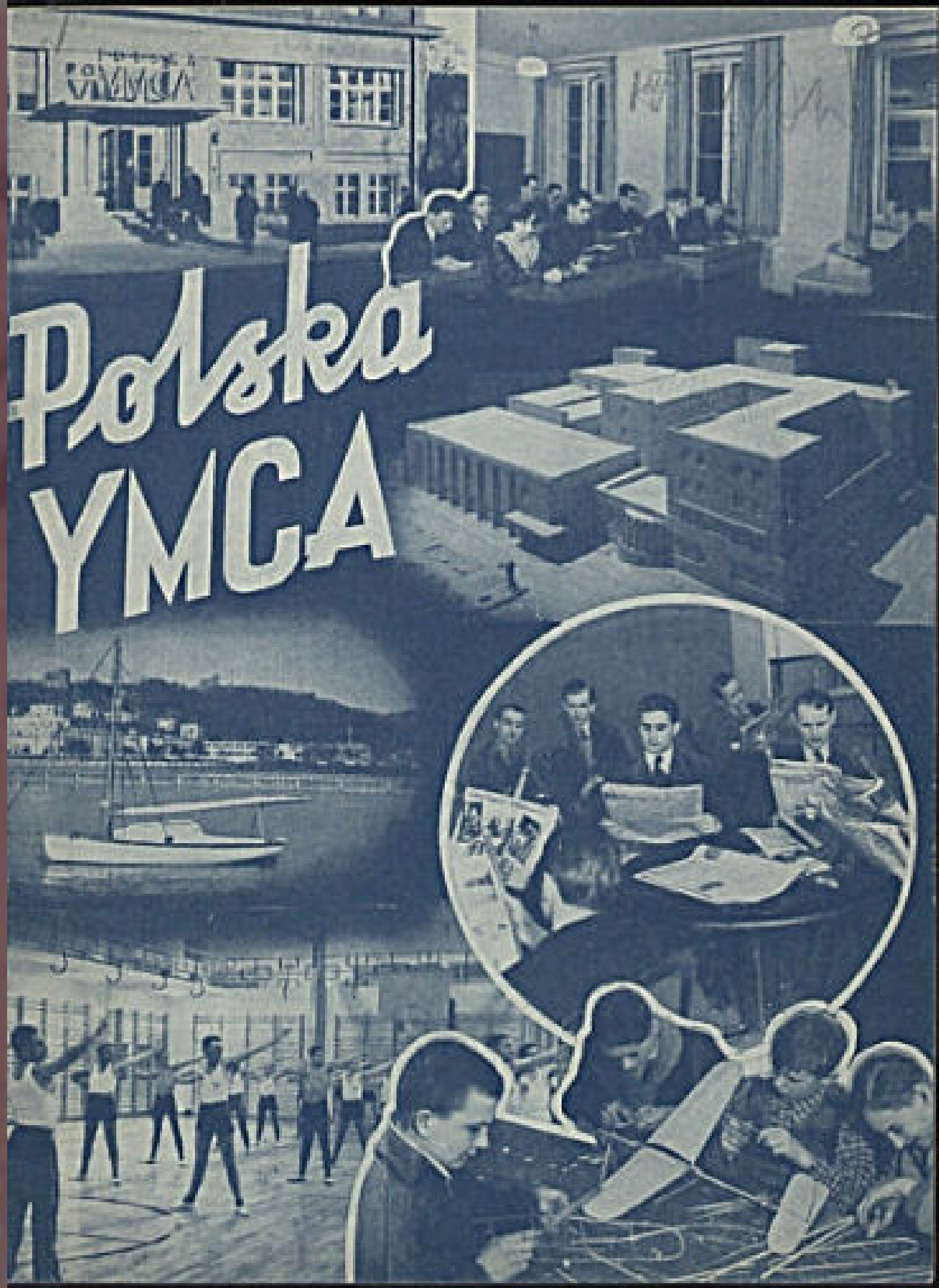
**Paul Super to
the President of Poland**

**PAUL SUPER GOŚCIEM W SO.
CHICAGO YMCA.**

Polska YMCA

W ośrodku Polskiej YMCA w Kraju

Po odbiorze darów.

Ambulans Polskiej YMCA w Kraju.

Rozdawanie odzieży.

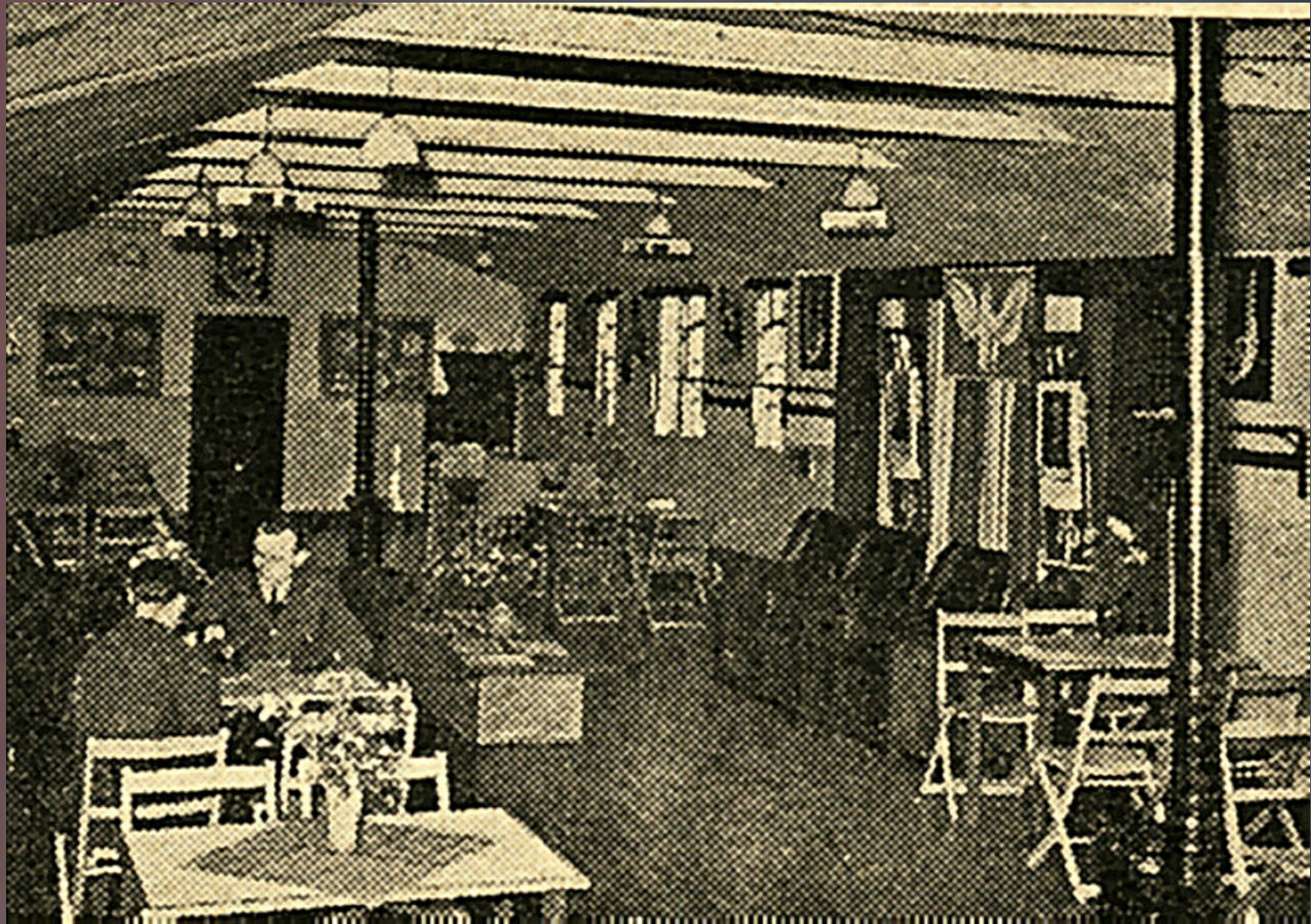
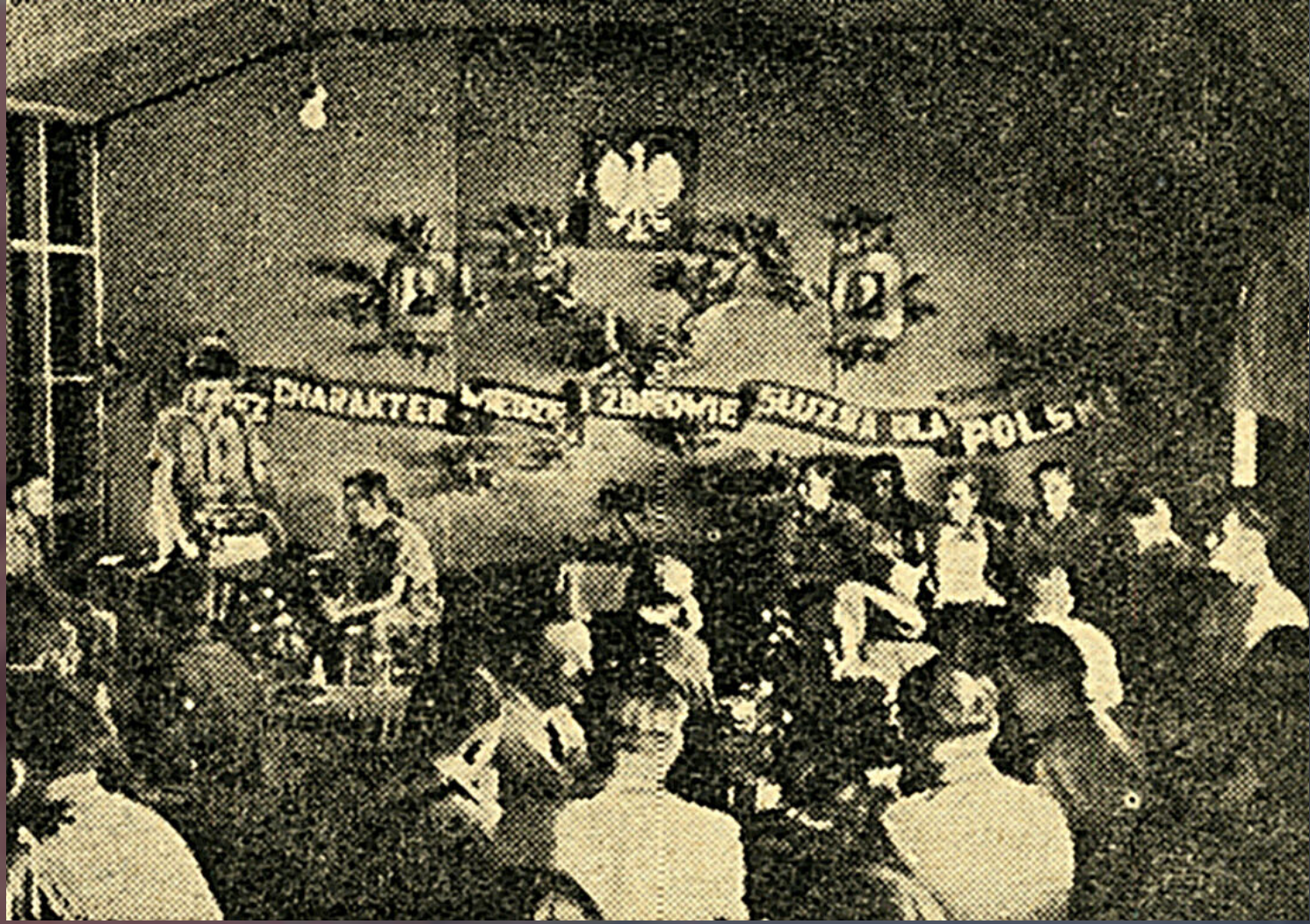
WSZECHŚWIATOWY KOMITET
ZWIĄZKÓW MŁODZIEŻY
CHRZEŚCIJAŃSKIEJ W GENEWIE
S Z W A J C A R I A

XVIII TYDZIEŃ
BIBLIOTEK

XVIII TYDZIEŃ
BIBLIOTEK

Materiały do prac kulturalno-oświatowych mają służyć pomocą w realizacji programu akcji kulturalno-oświatowej w Ogniskach Polskiej Y.M.C.A.

Nakreślone w nich luźno programy nie są bynajmniej niewzruszalnym szablonem, choćby z uwagi na to, że rozumnie prowadzona akcja o tym charakterze nie może być ujęta w żadne ścisłe, narzucone, ujednostajnione dla wszystkich środowisk, formy.

Załączane przy okazji zbiory poezyj i piosenek nie oznaczają bynajmniej, że tylko te czy też wszystkie one, powinny być w danej chwili recytowane czy śpiewane.

Referaty, ani co do ich formy, ani co do objętości, nie mają narzucać konieczności odczytywania ich pełnej, niezmienionej treści.

Pragniemy przez rozsyłanie tych materiałów zastąpić choć w małej części tak poważnie dający się odczuwać brak książki polskiej, tego koniecznego źródła i narzędzia przy opracowywaniu tematów odczytów i pogadanek, pragniemy podsuwać jedynie myśli do dalszego ich rozpracowywania przez powołanych do pracy w terenie oświatowców.

Na ich to inteligencji, umiejętności prowadzenia pracy kulturalno-oświatowej, dobrym wyczuciu poziomu i potrzeb środowisk, w których pracują, spoczywa ciężar przystosowywania i ram i treści, które jako materiał w zarysie od nas otrzymują.

W związku z tym starać się będziemy zawsze:

a/ aby materiały przez nas dostarczane były przede wszystkim raczej na poziomie nieco wyższym niż poziom środowisk, dla których w większości są one przeznaczone - łatwiej bowiem zawsze treść popularyzować niż poziom jej podnosić.

b/ aby materiały były możliwie jak najobszerniejsze, tak aby można było z nich czerpać, wybierać i przerabiać w miarę faktycznych potrzeb środowiska, czasu, okoliczności i t.p.

Chcielibyśmy, aby w ten sposób, biorąc do ręki nasze materiały, nasi pracownicy oświatowi w terenie znaleźli w nich tę pożyteczną pomoc, którą dać im pragniemy.

Polska Y.M.C.A.

1387468

Dotychczas zostały wydane następujące zeszyty

Materiałów Polskiej Y.M.C.A.

---000---

Seria I. Obchody i uroczystości

- Nr. 1. 11 listopada
- " 2. 29 listopada
- " 3. Boże Narodzenie
- " 4. 22 stycznia
- " 5. 19 marca
- " 6. 3 maja

Seria II. Historia

- Nr. 1. Stosunki polsko-francuskie w toku dziejów
- " 2. Polska i Litwa w dziejowym stosunku
- " 3. Położenie geograficzne Polski a jej dzieje

Seria III. Literatura, muzyka, sztuka

- Nr. 1. Pięć pieśni - Muz. Z. Dygat. Sł. J. Paczkowski
- " 2. Zbiór kolęd - Ham. E. Berger i E. Joźkowski
- " 3. Współczesna literatura polska z perspektywy roku 1941 - J. Paczkowski

Seria IV. Geografia i zagadnienia gospodarcze

- Nr. 1. Egipt-Sudan-Abisynia
- " 2. Problemy Bliskiego Wschodu
- " 3. Rosja Sowiecka
- " 4. Japonia - Siam - Indochiny
- " 5. Stany Zjednoczone Ameryki Północnej
- " 6. Chiny - Indie Holenderskie
- " 7. Budowa Imperium Brytyjskiego
- " 8. Czechosłowacja
- " 9. Niemcy współczesne

Seria V. Zagadnienia ogólnomoralne

Seria VI. Prawo, ustroje, sprawy społeczne

Seria VII. Wiedza praktyczna (technika, handel, rolnictwo, medycyna itp.)

Seria VIII. Wychowanie fizyczne

- Seria IX. Różne
- Nr. 1. z dnia 1-go grudnia 1941 r.
 - " 2. z dnia 1-go lutego 1942 r.

- Seria X. Przebieg działalności Polskiej Y.M.C.A.
- Nr. 1. za okres do m. lipca 1941 r.

Seria I. Obchody i uroczystości

Nr. 2 29 LISTOPADA

S p i s z e c z y.

Wstęp	str. 1
Warszawianka - Casimir Delavigne	" 2
W 111 Rocznicę - referat	" 3
Reduta Ordona - A. Mickiewicz	" 11
Tużące szlaki polskiego żołnierza - referat	" 14
Żołnierzom niezłomnym - Zofia Smidowiczowa	" 23
Poległym - Mieczysław Basista	" 24
Pamięci dni listopadowych - Helena Duninówna	" 25
Noce listopadowa - Stanisław Wyspiański	" 26
Zakończenie	" 27

1941

Polska Y.M.C.A.

WARSZAWIANKA

Słowa: Kazimierz Delavigne Muzyka: Kurpinski

Tempo marsza harm. Jodłowski E.

mf Oto dziś dzień krwi i chwały, Oby dniem wskreszenia był, W tęczę
Franków Orzeł Biały Patrzając, lot swój w niebo
wzbił; Słońcem lipca podniecany, Woła na nas z górnych stron: - Powstań,
Polsko, skrusz kajdany, - Dziś twój tryumf albo zgon; albo zgon Hej kto
Troj
Polak, na bagnety, żyj swobodno, - Polsko, żyj, Takim hasłem onej po-
dniety, Trąbą naszą, wrogom grzmij! Trąbą naszą wrogom grzmij!

wrogom grzmij *wrogom grzmij*

Wydawnictwo: Polska Y.M.C.A.

Seria II. H i s t o r i a

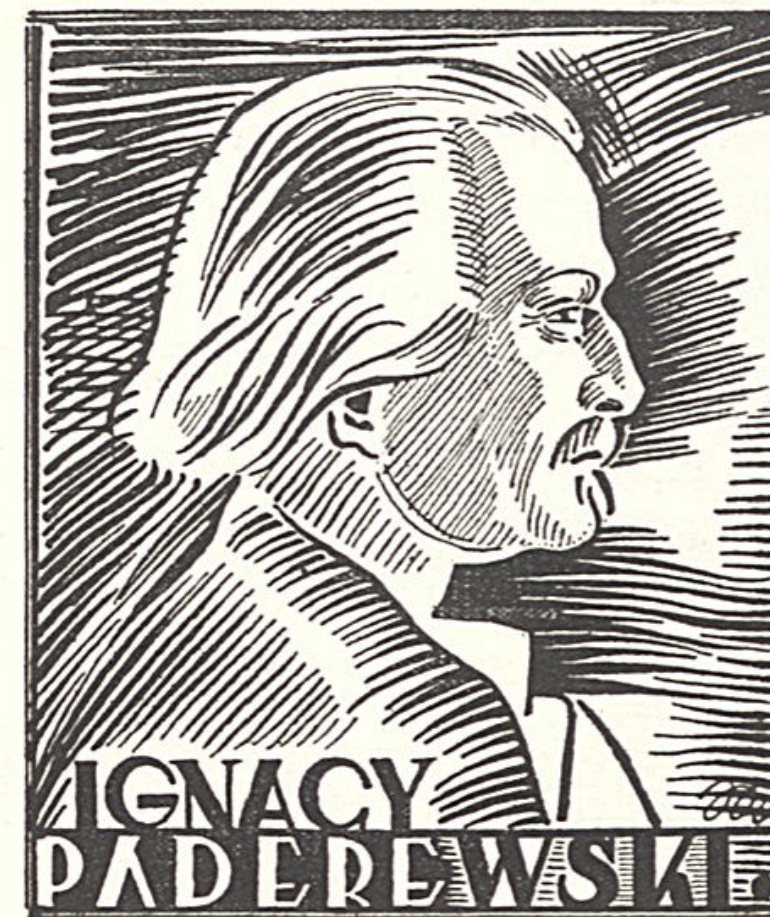
Nr. 5

IGNACY JAN PADEREWSKI

/w pierwszą rocznicę zgonu/

1942

Polska Y.M.C.A.

MATERIAŁY DO PRAC KULTURALNO-OŚWIATOWYCH

Seria III. Literatura, muzyka, sztuka

Nr. 5.

ZBIÓR WIERŚY

część I-sza

1943

Polska Y...C.A.

Co jesteśmy, co z przodków mamy, każdy przyzna,
Wszystko po Bogu jedna dola nam ojczyzna.
Jej więc wolno krwi, ozdób, fortun naszych zażył,
My powinniśmy dla niej wszystko z życiem ważyć,
Nie, żebyśmy się od niej dopominać nowych
Wdzięczności lub dzięk mieli lub nagród jakowych.

Kazimierz Wierzyński

BARBAKAN WARSZAWSKI

Fragmenty

. . . Jedno nam ocalało przestroga okrutną,
że wolność jest w tym kraju więcej niż tragiczna,
że bić się o nią trzeba, jak żołnierz o Kutno,
gdzie krwią spłynęła każda wierzba okoliczna,
jak o Lwów, jak o Modlin, jak o każde miasto . . .
. . . Bo bił się żołnierz chrobry, padał chłop przy chłopie
/środ nas dziś o tym głucho i milczą w Europie/,
z bagnietem szedł po nocy, gdy spało żelastwo
i gdy czołgi czekały aż zrobi się jasno,
bagnetem szukał serca we wrażym mundurze,
w lasach płoszył je szturmem, kłuł przez serce w ziemię -
i tak się pchał do śmierci piechur po piechurze,
baterie tak wołały, tak dźwięczało strzemię. . .
. . . A zapytacie z czego wziąć siłę i wznosić
po niewiadomo który raz poczęte dzieło,
czy śmierci nie za mało, katakumb nie dosyć,
gdy tyle ognia zgasło, tyle krwi spłynęło,
z czego ludzi budować, gdy okrutne cięcie
po twarzy i po dziejach przeszło znów jak skaza,
powiadam - jest jedno na wszystko zaklęcie
i jedna nieprzebyta jest przed nami kolej,
czy to kogo upaja, czy to kogo boli :
z żelaza muszą powstać Polacy, z żelaza !

Jan Kasprowicz

BÓG Z TOBĄ, POLSKI ŻOŁNIERZU

Bóg z tobą, polski żołnierzu,
Bóg z tobą szlachetną bronią!
Któż błysnął ci stalą przed oczy,
Któż kazał ci sięgać po nią?
Nie przymus, co piętno niewoli
Na duszy ludzkiej wyciska,
Jeno ten dzień powstający,
Jeno te świtu ogniska .

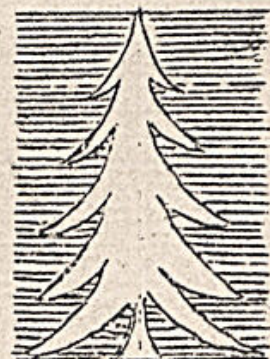
Seria III. Literatura, muzyka, sztuka.

Nr. 2.

Wzrost Koled

NA CHÓR MĘSKI
CZTERO-GŁOSOWY
W OPRACOWANIU

E. BERGERA I E. JODŁOWSKIEGO

WYDANIE PROWIZORYCZNE

1941

Polska Y.M.C.A.

1/ "A wczora z wieczora."

harm. Berger E.

1/ A wczora z wieczora A wczora z wieczora z niebieskiego dwora, z niebie-
2/ Przyszła nam nowina Przyszła nam nowina Panna ro-dzi syna, Panna

skiego dwora
ro-dzi sy-na.

3/ Za wyrokiem Boskim, za wyrokiem Boskim
W Betlejem żydowskim, w Betlejem żydowskim

4/ Pastuszkowie mali, pastuszkowie mali,
W polu wtenczas spali, w polu wtenczas spali.

5/ Gdy anioł z północy, gdy anioł z północy
światłość z nieba toczy, światłość z nieba toczy.

4/ "Bóg się rodzi...."

harm. Jodłowski E.

Bóg się ro - dzi moc truchle - ja Pan niebiosów obna-żony,
Ogień krę - pnie blask ciemnie - ja ma gra - ni - ce, nieskończony Wzgardzony o -
chwa - - - -

kryty chwałą sam - - - - Król - - - -
śmiertelny Król nad wiekami A słowo ciałem się sta - ło

Ja - - - - nad - - wie - ka - - - mi

i mieszkało między na - mi.

MATERIAŁY DO PRAC KULTURALNO-OŚWIATOWYCH

Seria IV. Geografia i zagadnienia gospodarcze

Nr. 10.

Francuskie Imperium Kolonialne .

1943.

Polska Y.M.C.A.

MATERIAŁY DO PRAC KULTURALNO-OŚWIATOWYCH

Seria V. Zagadnienia ogólnie - moralne

Nr. 1

MORALNOŚĆ SPOŁECZNA

Polska Y.M.C.A.

marzec 1944

Seria VI. Prawo, ustroje, sprawy społeczne.

Nr. 3.

WIOSCIANSTWO POLSKIE

Szkie historyczno - ustrojowy.

Polska Y.M.C.A.

1944

Seria VII. Wiedza praktyczna

/technika, handel, rolnictwo, medycyna itp./

Nr. 1

Dr. Aleksander Sandecki

ZAPOBIEGANIE CHOROBYM W KOMPANIACH PRACY

1942

Polska Y.M.C.A.

MATERIAŁY DO PRAC KULTURALNO-OŚWIATOWYCH

Seria VII. Wiedza praktyczna

Nr. 14.

REWIA I TEATR W ŚWIETLICY

cz. II.

S p i s r z e c z y

1. Władysław Seweryn	-	Wierni / skecz /	str.	1
2. Mieczysław Cieślęwicz	-	Radca Strońć /monolog/....	"	8
3. Mieczysław Cieślęwicz	-	Szczepko i Tonko /dialog/.	"	10
4. Władysław Seweryn	-	Kartki z kaléndarza	"	15
5. Mieczysław Cieślęwicz	-	Czwarty do bridge'a /skecz/	"	27
6. Jadwiga Mierzejewska	-	Teatr z pieśni /inscenizacja/	"	31
7. Henryk Ładosz	-	Muzyka /inscenizacja/	"	43
8. Poradnik techniczny		"	49
9. Dodatek nutowy		"	51

Polska Y.M.C.A.

1944

Seria VII. Wiedza praktyczna

/technika, handel, rolnictwo, medycyna itp./

Nr. 3

Inż. Mieczysław Rzechuła

HISTORIA ROZWOJU LOTNICTWA

Cz. II-ga - Samoloty

1942

Polska Y.M.C.A.

Seria VI. Prawo, ustroje, sprawy społeczne.

Nr. 3.

WŁOŚCIANSTWO POLSKIE

Szkie historyczno - ustrojowy.

Polska Y.M.C.A.

1944

Seria IX. " Różne "

Nr.15

S p i s t r z e c z y

1. Polskość Chopina - Z. Orsza	Str.	1
2. Książka - wiersz - C. Miłosa	"	8
3. Chwilka ze sobą / artykuł /	"	9
4. Przeprosiny Boga - wiersz - J. Kasprówiec	"	11
5. Wszystko - wiersz - A. Słonimski	"	12
6. Wojna i technika :		
Zagadnienie ratownictwa	"	13
Polowanie na łodzie podwodne	"	14
7. Między nami	"	15
8. Chwilka ze sobą	"	15
9. Intermedia ucieszne :		
Strajk złoczyńców - J. Lemański	"	17
Niewypak - B.G.	"	20
Polonez Jarosławów w Szkocji - W.S.	"	20
Agent Negusa - Wiech	"	23
Kawalarze	"	23
10. Ułmiechnij się	"	24

Polska Y.M.C.A.

10 października 1943 .

KORESPONDENCYJNE KURSY HANDLOWE

POLSKIEJ Y.M.C.A. WE FRANCJI

Rok 1944-1945

P R O G R A M

Wzorem lat poprzednich Polska Y.M.C.A. we Francji uruchamia z początkiem 1945 r. bezpłatne Korespondencyjne Kursy Handlowe i Ogólnokształcące. Kierownikiem Kursów jest p.B.Przegaliński, b. profesor Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie; poszczególne przedmioty wykładane na Kursach opracowane zostały przez specjalistów i znawców danych zagadnień.

Celem Kursów Handlowych jest umożliwienie szerokim zastępom wychodźstwa polskiego zdobycia wiedzy fachowej i podniesienie ich wykształcenia ogólnego.

Kursy Handlowe Polskiej Y.M.C.A. obejmują następujące trzy serie wykładów:

A. Kurs Handlowy Przygotowawczy

1. Ogólne wiadomości z prawa handlowego
2. Arytmetyka handlowa
3. Wstępne wiadomości z buchalterii
4. Nauka o handlu
5. Towaroznawstwo
6. Geografia gospodarcza ogólna
7. Korespondencja handlowa polska
8. Język francuski

B. Kurs Handlowy Ogólny

1. Prawo handlowe francuskie
2. Arytmetyka handlowa
3. Buchalteria
4. Geografia handlowa
5. Korespondencja handlowa francuska
6. Towaroznawstwo
7. Ekonomia polityczna
8. Spółdzielczość

C. Kurs Ogólnokształcący

1. Język polski
2. Arytmetyka
3. Przyroda
4. Geografia

fizyczna }
6 wykładów

poziom szkoły powiadomej
geografia i Francji 40 stron.
1 1 = 8 wykładów

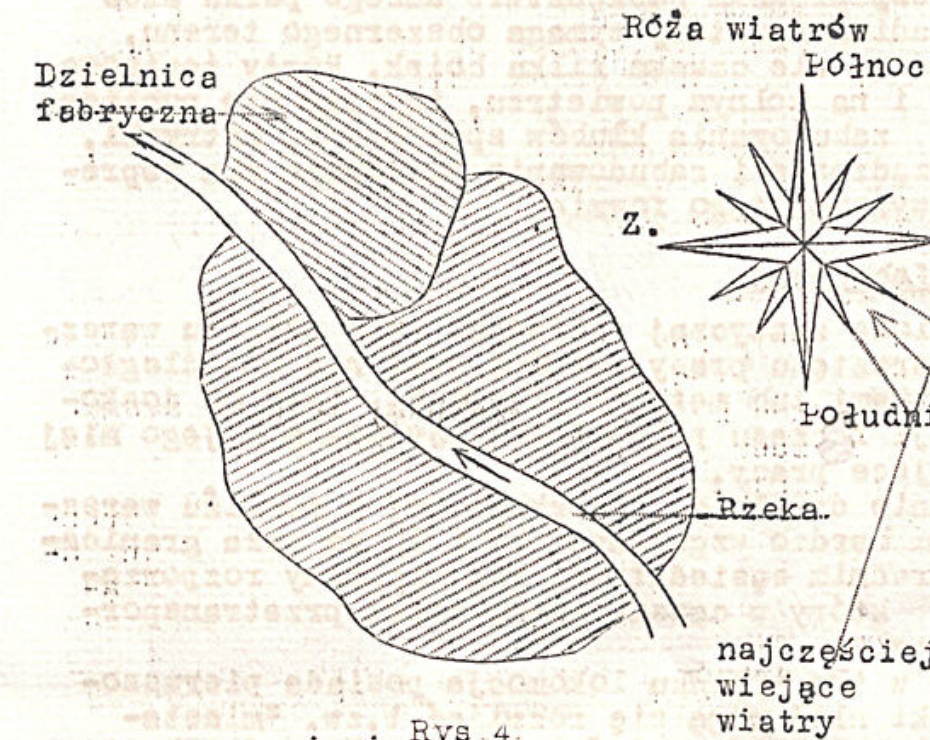

ole nie naturalnie
same kis

1380828

OGÓLNE ZASADY BUDOWY
I ROZWOJU MIAST

fabrycznej zgodnie z różą wiatrów. Różą wiatrów nazywamy wykres kierunków najczęściej panujących wiatrów w danej okolicy. Jeśli więc mamy do czynienia z miastem, w którym panują przeważające wiatry

Rys. 4.

północno-zachodnie, to dzielnica fabryczna powinna być umieszczona w tej części miasta/na rysunku 4 dzielnica ta zaznaczona jest kratką/ w której wiatr będzie unosił dymy i opary poza miasto, a nie na miasto, jakby to miało miejsce, gdyby dzielnica fabryczna znajdowała się w południowo-wschodniej części.

Rezerwaty zieleni powinny być znacznie większe, aby stłumić hałas pochodzący z warsztatów fabrycznych, pozatem jeszcze miasto, wydaniem odpowiednich przepisów może regulować

użycie takiego czy innego rodzaju urządzeń mechanicznych i fabrycznych. Miasto może np. zabronić używania jako opału węgla lub drzewa, zastępując go energią elektryczną. Oczywiście, że tego rodzaju przepisy i obostrzenia muszą iść w parze z ogólnym stanem ekonomicznym i postępem technicznym kraju.

Jeśli chodzi o odprowadzenie ścieków, to nie może się to odbywać bez żadnych ograniczeń: należy brać pod uwagę kierunek prądu rzeki i jeśli on jest w stronę do miasta, wówczas odprowadzać ścieków bezpośrednio nie można. W takich wypadkach należy je przepuszczać przez specjalne oczyszczalniki bądź indywidualnie dla danej fabryki, bądź zbiorowo stosowane dla całej dzielnicy. Po przeprowadzeniu tych ścieków przez oczyszczalniki, można je spuszczać do rzeki.

Na rysunku 4 mamy tak szczęśliwy przykład, że dzielnica fabryczna może być położona nad rzeką, może z niej dowolnie korzystać, gdyż kierunek panujących wiatrów również pozwala na usytuowanie jej w miejscu dla niej najkorzystniejszym.

Małe warsztaty mechaniczne mogą być sytuowane w całym mieście z wyjątkiem dzielnic o specjalnym charakterze, np. dzielnice zabytkowe, willowe, sportowe i t.d. pod warunkiem, że swymi urządzeniami nie będą zakłócać spokoju ogólnego.

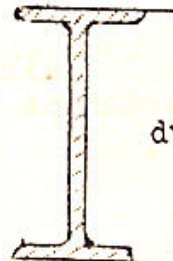

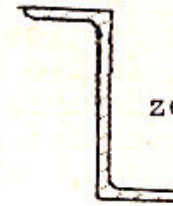

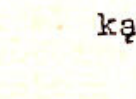

Na tym kończymy omawianie całości zagadnień, dotyczące rozwoju, umiejscowienia i kształtowania się miast, począwszy od zamierzchłej przeszłości a skończywszy na czasach obecnych.

chety, klamki, haki, zasuwy, druty i t.p. Omówienie wszystkich tego rodzaju wyrobów i kategorii materiałów do nich stosowanych, wychodzi poza ramy niniejszego kursu. Zatrzymamy się tylko na zasadniczych materiałach, którymi są:

- a/ stal profilowa,
- b/ blacha.

Stal budowlana profilowa.

Najczęściej używane profile /przekroje/ podane są w tabeli Nr.1.

	dwuteownik		żel.korytkowe
	zetownik		żel.kwadratowe
	ceownik		żel.okrągłe
	kątownik		żel.półokrągłe
	teownik		stal gryffel
	kątownik		blacha
			blacha ryflowana
			blacha falista
			szyna kolej.

a/ Fabrykacja profili.

Wszystkie profile są wykonywane przez walcowanie na gorąco w specjalnych walcach profilowych, lub też przez przeciąganie na gorąco, albo w niektórych wypadkach na zimno. Sposób profilowania stali budowlanej przez przeciąganie stosowany jest do cieńkich przekrojów. Technika przeciągania pokazana jest na rysunku Nr.16.

b/ Fabrykacja blach.

Wszystkie gatunki blach używanych w budownictwie /blachy płaskie, ryflowane, faliste/ fabrykowane są przez walcowanie.

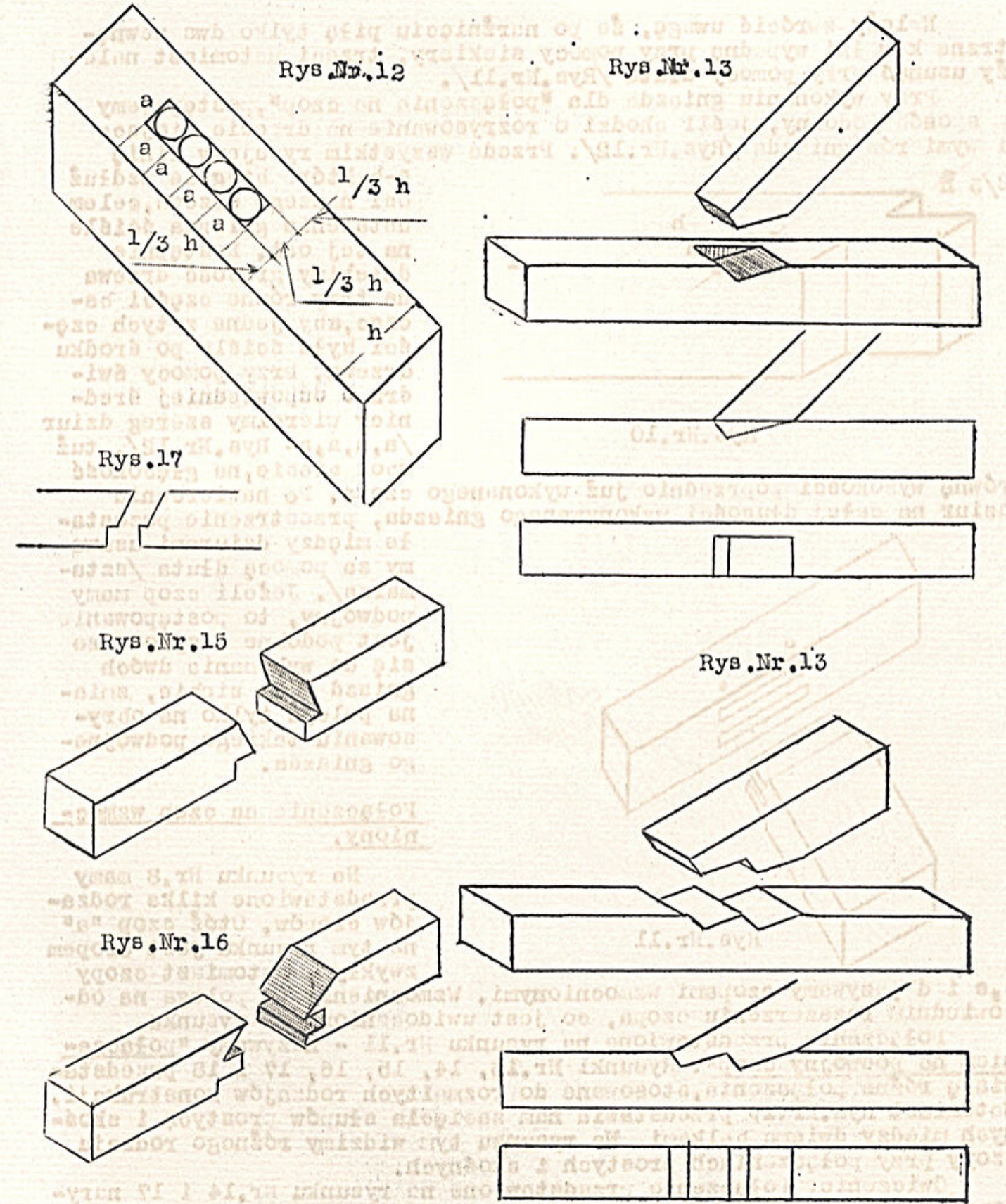
Wszystkie podane w tabeli gatunki profilowe winny być wykonane ze stali budowlanej odpowiedniej wytrzymałości. Jako zasada ogólna w budownictwie, żelazo handlowe, z którego są wykonywane rozmaite profile, musi mieć wytrzymałość na rozgarwanie od 38 kg do 40 kg na mm² przekroju poprzecznego.

Wady materiałowe profilów i blach.

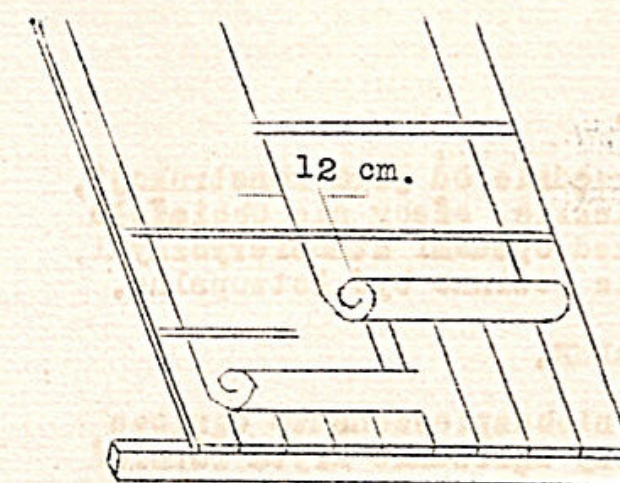
Powierzchnia złomu stali budowlanej winna być drobnoziarnista i mieć kolor srebrzysty. Zanieczyszczenie żużlem są dopuszczalne, osłabia to bowiem w znacznym stopniu wytrzymałość materiału. Powierzchnia winna być równa i nie posiadać śladów zwałcowania /zaprasowanych i t.d./. Cieńka warstwa rdzy jest dopuszczalna.

Tabela I profilów używanych w budownictwie

ROBOTY CIESIELSKIE

ROBOTY DEKARSKIE.

Rys. 2.

budowie, itp. Jest to pokrycie kruche, ulegające w czasie upałów łatwo topieniu. Czasami zrywane bywa przez silną wichurę. Arkusze układa się na deskach przybitych do krokwi dachowych. Ostatnio fabrykowane są podobne materiały o solidniejszych właściwościach, choć impregnowanie polega w większości na mieszankach asfaltowych. Są one dużo trwalsze i odporniejsze, a nadto w rułonach nie ulegają sklejeniu się w czasie gorąca.

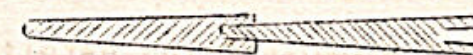
Pokrycie deskami.

Często przy budynkach prowizorycznych wystarcza pokrycie deskami zwykłymi, szerok. 22 cm. grubości 2,4 cm. pokrywając fugi latami. Ponieważ drzewo pracuje w czasie deszczów lub

upału, należy pamiętać, by łaty przybijane były przy samym brzegu deski, pozostawiając luz w fudze dla deski sąsiedniej. Pokrycie deskami winno być zawsze w kierunku największego spadku dachu.

Pokrycia gontem.

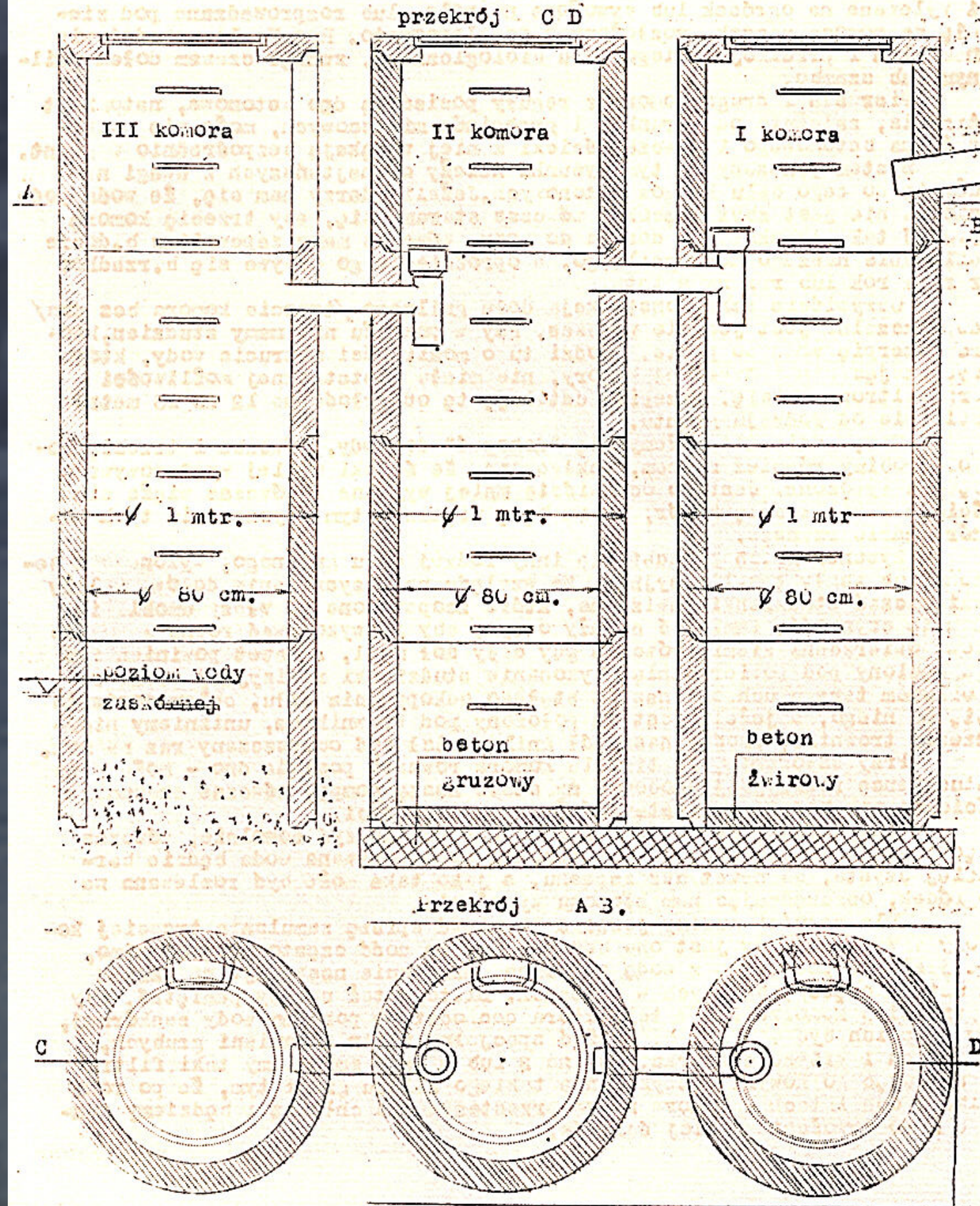
Gonty - są to cienkie deseczki z dębu lub sosny, cięte wzdłuż włókien /jak klepki do beczek/. Powierzchnia ich jest nieprzepuszczalna dzięki temu, gdyż woda spływa wzdłuż włókien. Gonty przybijane są do łat gwoździem, t.zw. "gontalami". Dla lepszego uszczelnienia od nacisków wody, śniegu i zabezpieczenia od przewiewania - przybijają się je podwójnie tak, aby łączenia /tazy w kształcie trójkątnych nacięć na tępych grzbiecie gonta/ mijają się ze sobą. Podobnie jak przy kryciu słomą, gonty zachodzą na siebie, przed przybiciem - bywają one impregnowane carbolineum. Podobnie jak słoma - porastają z czasem mchem. Jest to pokrycie b. lekkie, mające ogromne zastosowanie w polskim budownictwie ludowym, drewnianym; najpiękniejsze zatyki architektury kościelnej wiejskiej - drewnianej - są pokryte gontem. Służą one względnie dobrze; czas trwania - średnio 15 lat. Gont łatwo wymienić; zaś krycie odbywa się b. szybko.

POKRYCIA OGNIOTRWAŁE.

Krycie dachówką.

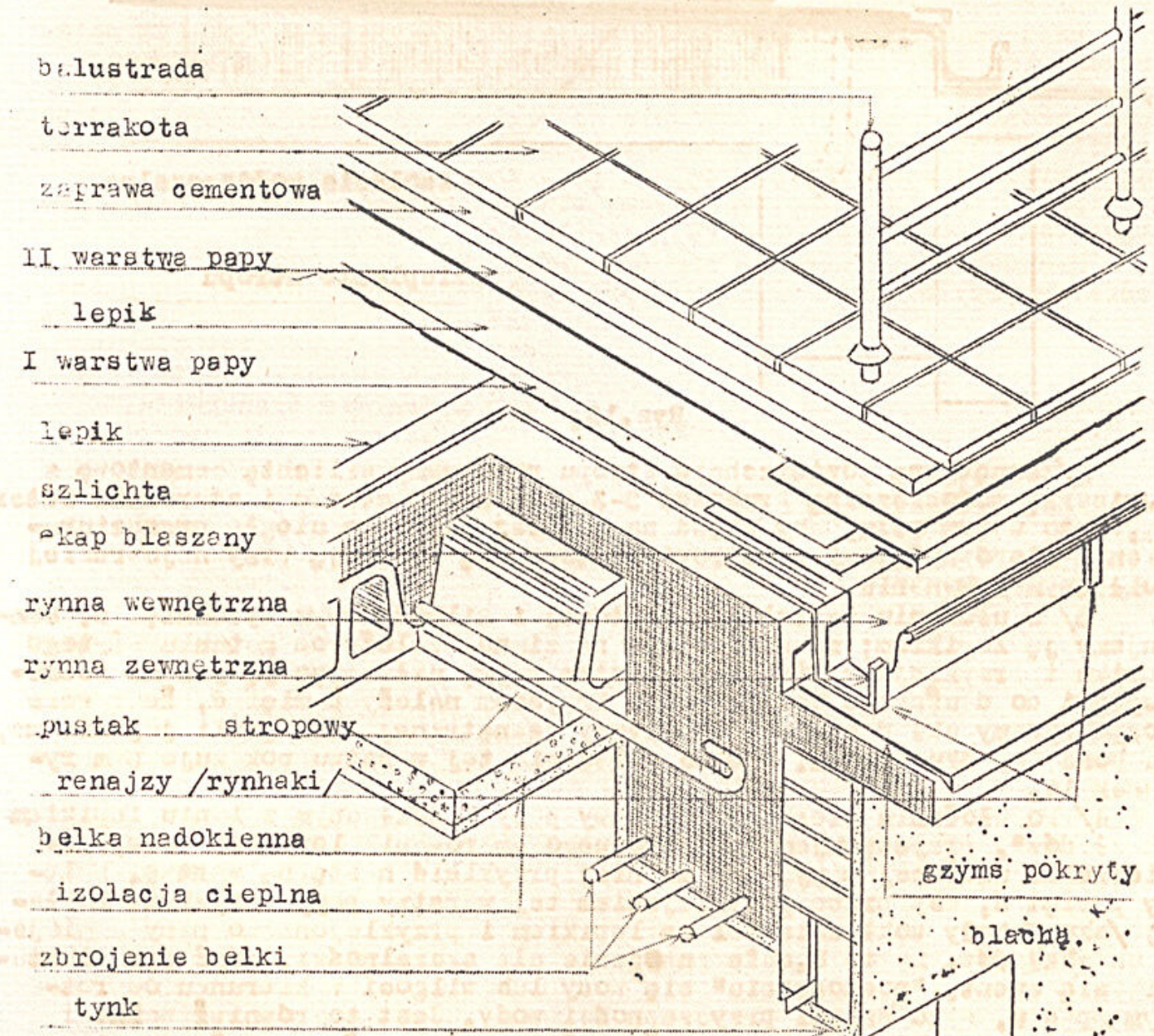
Podobnie, jak cegłę dachówkę wyrabia się z gliny, która następ-

ROBOTY IZOLACYJNE

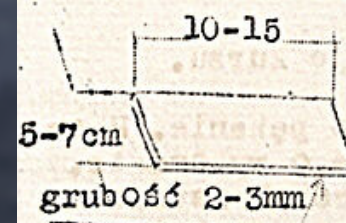
Kolejność wykonania izolacji tarasu, przedstawionego na rys.Nr. 12, jest następująca:

1/ Po wykonaniu stropu układamy /Rys.Nr.13/, lub podwieszamy izolację cieplną, jeśli oczywiście pod naszym tarasem znajdzie się

Rys.12.

ROBOTY POSADZKARSKIE

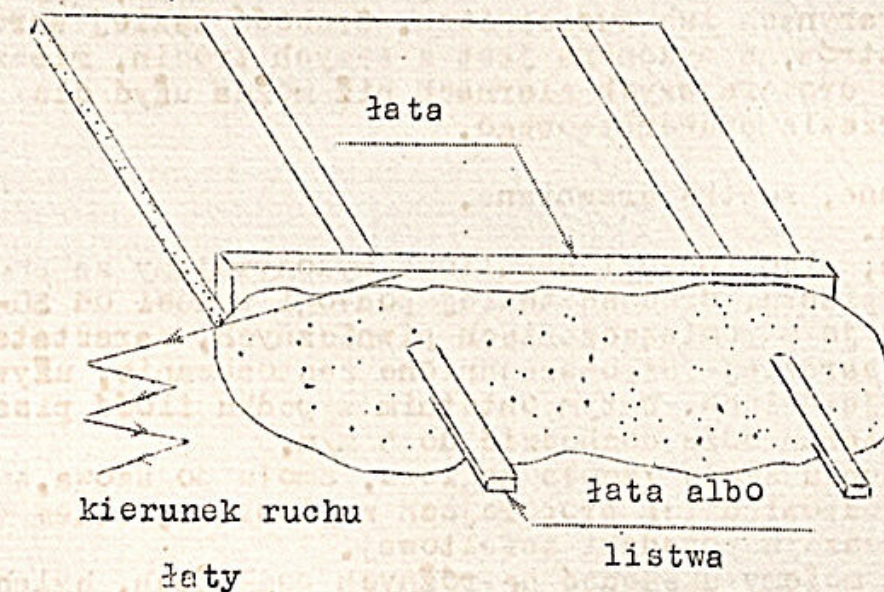

Rys. 17.

Cyklinowanie powinno się odbywać niezbyt wcześnie po ułożeniu podłogi, gdyż będziemy robić doły, lub zrywać całą warstwę. Mówimy o tym dlatego, że te fakty się zdarzają, a podłożem ich jest chęć ulżenia sobie w pracy, gdyż niedostatecznie twarda podłoga lekko się cyklinuje. Nie należy oczywiście zbyt długo czekać, aby sobie niepotrzebnie nie utrudniać pracy. Najodpowiedniejszym okresem będzie tydzień czasu.

Układanie na betonie lub cegle. Najodpowiedniejszym podłożem do skałodrzewia jest beton lub cegła.

Proces samego układania oraz wykończenia podłogi niczym się nie różni od wyżej opisanego. A jeżeli powierzchnia betonu lub cegły jest dostatecznie równa, wówczas grubość pierwszej warstwy możemy zredukować nawet do 15 milimetrów. Wogóle należy pamiętać, że przy dwuwarstwowym skałodrzewiu - pierwsza warstwa jest warstwą wyrównawczą, mającą na celu wyrównanie nierówności lub spadku będącego w danym pomieszczeniu.

Rys. 18.

Aby grubość układanej warstwy była dokładnie zachowana na całej układanej powierzchni, posługujemy się odpowiedniej grubości listwami, albo łatami, które układamy na podłożu i posuwając opartą na nich inną łatą, w ten sposób rozprowadzamy masę skałodrzewia gładząc ją w końcy dużą kielnią /Rys. Nr. 18/.

Po wykonaniu kawałka podłogi, wyjmujemy listwy, a puste miejsca zakładamy masą skałodrzewia, zaprawiając je na świeżo. Świeży skałodrzew daje się doskonale łączyć, a jeśli chodzi o pierwszą warstwę, to nie pozostawia nawet śladu po zaprawionym miejscu.

Również należy pamiętać, aby beton, cegły lub inne podłoże było dobrze zlane wodą i oczyszczone z piasku i śmieci.

Wady i zalety. Najbardziej dodatnią zaletą skałodrzewiu jest to, że możemy otrzymać podłogę bez szpar i spoin.

Następnie niesłychana łatwość utrzymania jej a stanie idealnej niemal czystości, bądź froterowaniem, bądź wycieraniem wilgotną szmatą. Wprawdzie przy tym ostatnim sposobie podłoga ztraca połysk, a dzięki szorstkości łatwiej się brudzi, tym nie mniej dla łatwego utrzymania

W-y-k ł a d I.

ROBOTY MURARSKIE

Zasadniczym elementem robót murarskich jest cegła. Rodzaje, gatunki, fabrykacja oraz inne cechy fizyczne cegły zostały opisane i ujęte w rozdziale "Materiały budowlane".

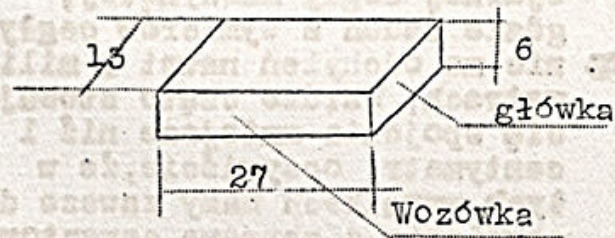
Wymiary cegły zmieniały się wielokrotnie na przestrzeni wieków, dochodząc do wymiarów znormalizowanych. Wymiar cegły w Polsce został ustalony jako wielokrotna wymiaru 6, a uwzględniając wymiary spoin, ustalono:

6 cm x 13 cm x 27 cm

Wymiar ten został wprowadzony ustawowo jako obowiązujący, a wyrób cegły o innych wymiarach może być nawet zabroniony. Ustalenie i znormalizowanie wymiaru cegły ma olbrzymie znaczenie w gospodarce narodowej i technice budowlanej.

Rysunek Nr.1 wyjaśnia nam formę cegły oraz jej znormalizowane wymiary. Dłuższą część nazywamy wozówką, a część krótszą główką.

Ściany o grubości pół i jednej cegły mogą mieć układ albo tylko "główkowy", albo tylko "wozówkowy"; ściany o grubości ponad jedną cegłę będą miały w widoku układ mieszany "główkowo-wozówkowy", a to w zależności od rodzaju "wiązania muru".

Rys.1

UZASADNIENIE WYMIARÓW CEGŁY

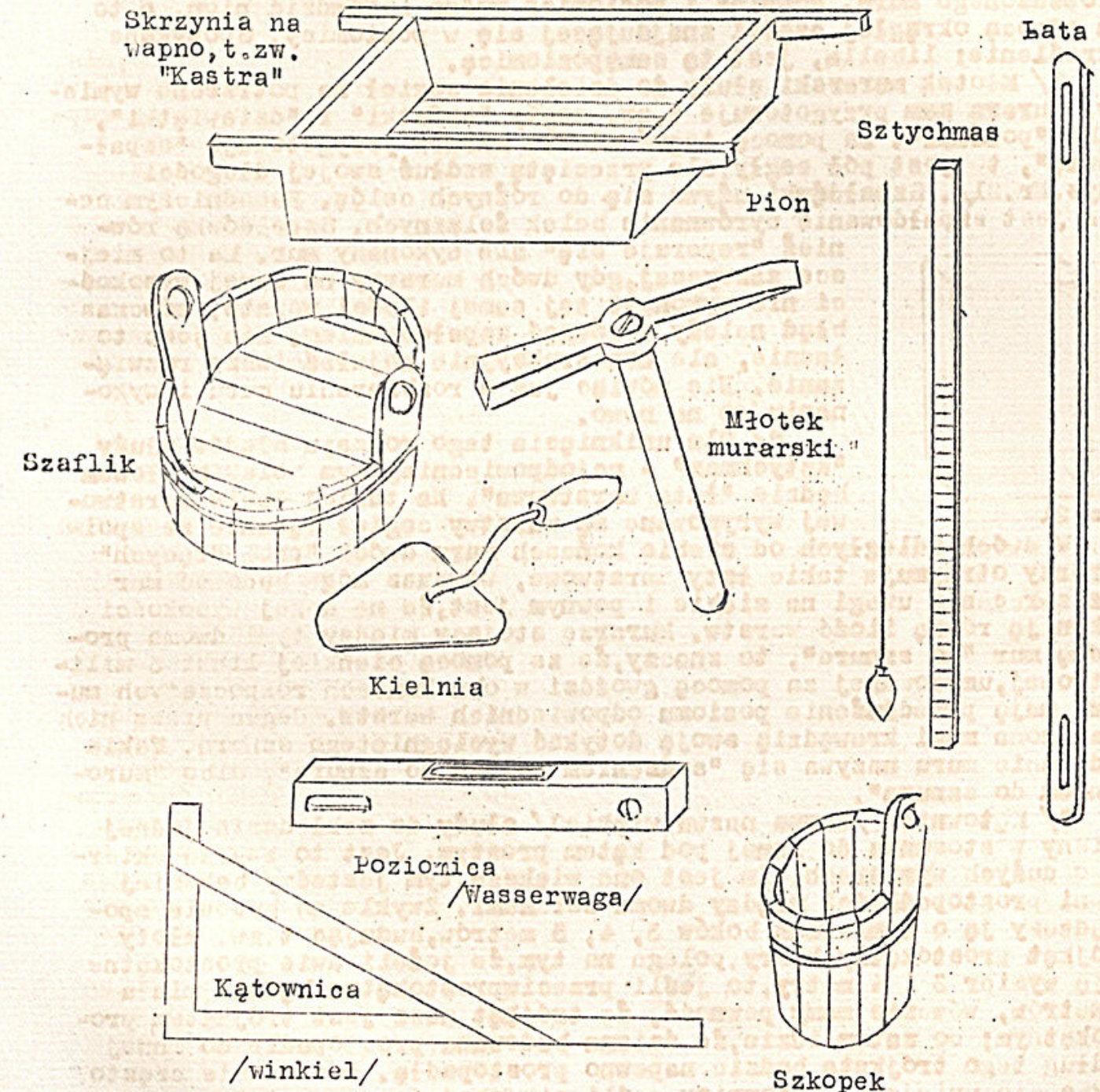
Najmniejszy wymiar 6-ciu centymetrów jest tak dobrany, żeby powiększenie jego dwa, trzy, cztery, pięciokrotnie i tak dalej, dawało łącznie ze spoinami w odpowiedniej ilości, wymiar wielokrotny, odpowiadające długości całej cegły, względnie jej połowy /Rys.Nr.2.

Ten sposób umożliwia określenie muru grubością cegły, dając jednocześnie możliwość bezspornego ustalenia tej grubości w centymetrach; Ma to ważne znaczenie przy rozrachunkach z wykonawcą, który liczy objętość wykonanych murów z natury. Przy znormalizowanym wymiarze cegły objętość muru o grubości 1 1/2, 2 lub 2 1/2 cegły i tej samej wysokości może być różna, gdyż wiązanie muru dyktuje jaką grubość należy zachować przy danym wymiarze cegły, a jednocześnie różne wymiary cegieł powodują zbędne marnowanie zaprawy, jak również i niepotrzebne osłabianie wytrzymałości muru w wypadkach gdy zaprawa jest słaba.

AE
1582788

dzo ważnym czynnikiem dobrego i mocnego wykonania murów. Dla magazynowania wody do polewania cegły są specjalne kadzie, do których wodę doprowadza się rurami, albo donoszą ją robotnicy.

Rys.20

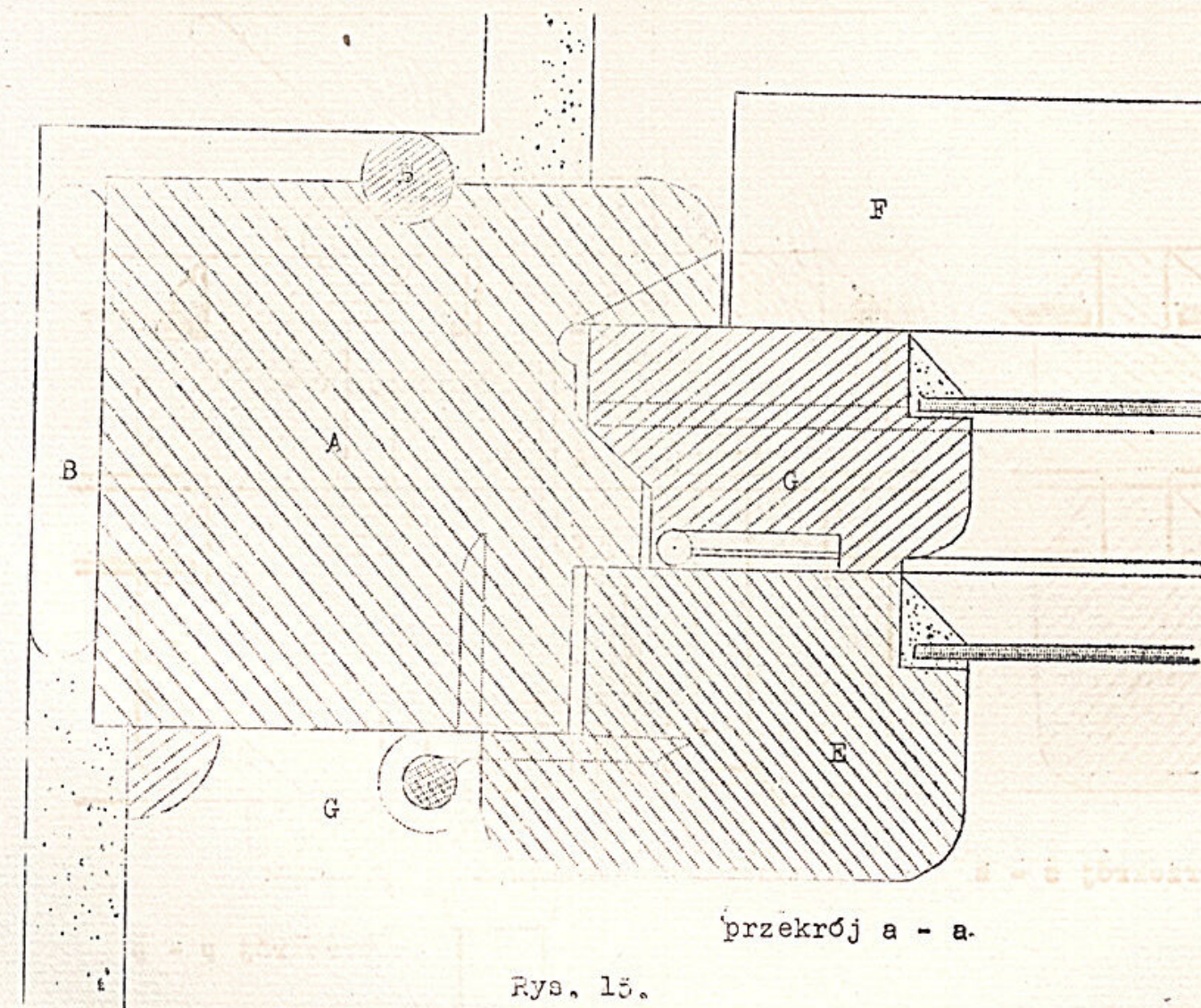
4/ Kielnia służy do nabierania zaprawy celem "posadzenia" /położenia/ cegły na właściwe miejsce. Kielnią również murarz rozprowadza zaprawę po warstwie ułożonych cegieł, celem przygotowania podłoża dla drugiej warstwy.

ROBOTY STOLARSKIE.

OKNO SZWEDZKIE.

Z kolei omówimy typ okna szwedzkiego, którego zadaniem jest połączenie w sobie wszystkich zalet, jakich żądamy od okna, t.j. szczelności, ciepłoty, wygody przy otwieraniu, łatwości w myciu i t.p. Przyjrzyjmy się więc rysunkowi Nr. 15, przedstawia on nam szczegóły aa z rys. 15.

Pierwszą rzeczą, która nam się rzuca w oczy, to zbliżenie obu skrzydeł /letniego i zimowego/ zewnętrznego i wewnętrznego bezpośrednio

Rys. 15.

ROBOTY ZIEMNE

Kula ziemna na początku swego istnienia była masą kamieni i skał płynnych otoczonych parą wodną. Zwolna powierzchnia jej ulegała ochładzaniu, tworząc skorupę ziemską o formie nieregularnej i przypadkowej. Pary wodne, skraplając się, spadły w formie deszczu, tworząc jeziora, rzeki i morza. Rzeki, spływając do mórz, powoli rozmywały góry i skały, znosząc ich okruchy na dna morskie, tworząc w ten sposób tereny osadowe. Dalsze stygnięcie skorupy ziemskiej powodowało kurczenie się jej, a co za tym idzie i pęknięcie. Wybuchy idące ze środka ziemi, dalej zmieniały formę skorupy ziemskiej. Jedne tereny, suche dotychczas, uległy zatopieniu, inne nowe wyłaniały się z pod powierzchni wody.

Skorupa ziemna, stygnąc, tworzyła różne warstwy, odpowiadające wiekowi w jakim one powstawały.

Wiek ziemi został podzielony przez geologów na cztery wielkie epoki, a mianowicie:

- 1/ epoka pierwszorzędowa,
- 2/ epoka drugorzędowa,
- 3/ epoka trzeciorzędowa,
- 4/ epoka czwartorzędowa lub obecna.

Geologia jest to nauka, zajmująca się budową ziemi, a ludzie zajmujący się tą nauką, nazywają się geologami.

Każdej z tych czterech epok odpowiadają tereny pierwszo, drugo, trzecio i czwartorzędowe. Z punktu widzenia rodzaju tych terenów geolodzy wprowadzili podział na tereny:

- 1/ pierwotne, powstałe w pierwszej epoce stygnięcia ziemi /epoka pierwszo i drugorzędowa/;
- 2/ osadowe i wybuchowe /epoka trzeciorzędowa/;
- 3/ wtórne, /epoka czwartorzędowa/.

Tereny pierwotne, osadowe i wybuchowe są, naogół biorąc, najtwardsze /granity, gnejsy/. Tereny wtórne, najmłodsze są bardziej miękkie /piasek, glina, wapień, ziemia roślinna/.

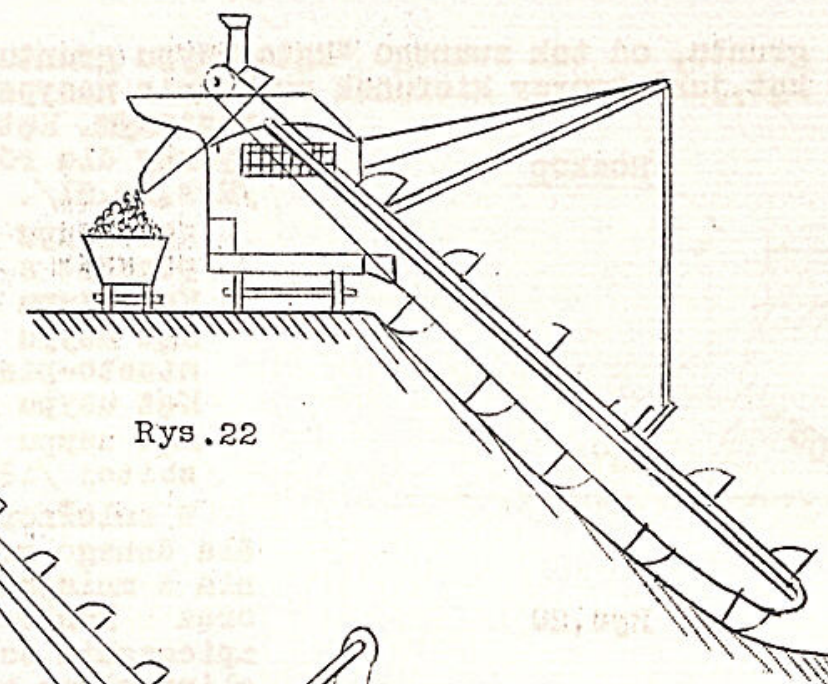
Naszym celem będzie zapoznać się bliżej z gruntami powstałymi w ostatniej epoce, a będącymi tymi właściwymi gruntami, na których budowaliśmy, budujemy i budować będziemy.

Grunty pod budowę, a ściślej mówiąc, tereny, na których można budować, dzielą się na dwie zasadnicze kategorie:

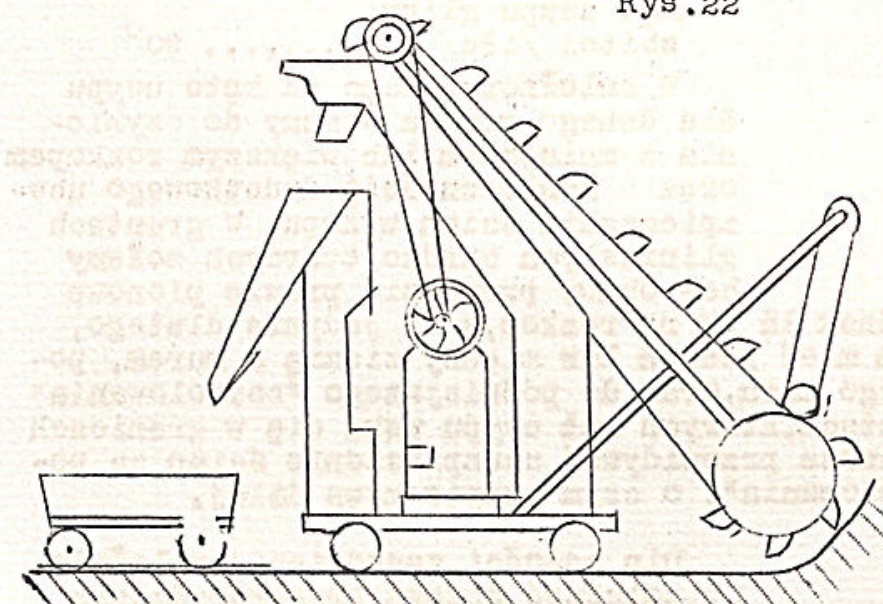
- 1/ grunty stałe,
- 2/ grunty niestałe.

Gruntem stałym pod budowę będziemy nazywać każdy grunt, którego jednolita grubość pokładu wynosi co najmniej 3 m i istnienie tego pokładu ma charakter naturalny, t.zn. nie utworzony sztucznie czy to przez nasyp, czy też inną drogą.

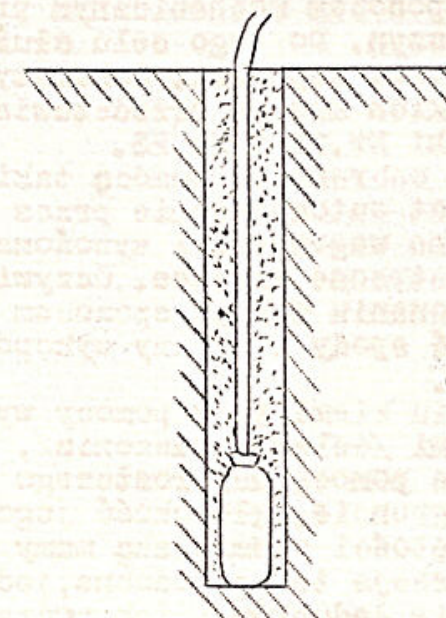
Gruntem niestałym będziemy nazywać wszystkie grunty powstałe wskutek nasypów spowodowanych ręką człowieka, lub naniesionych przez wiatr, oraz grunty bagniste i trzęsawiska, gdzie wskutek działań wody lub innych warunków, masy ziemi i jej układ ulegają zmianom.

Rys.22

Rys.23

Rys.24

Wszystko to w największej mierze dotyczyło wykopów ogólnie, a wykopów szerokoprzestrzennych w szczególności. Obecnie rozpatrzmy wypadki wykopów wąskoprzestrzennych.

Wykopy wąskoprzestrzenne z reguły muszą być ubezpieczone. Najprostszy typ ubezpieczenia przedstawia nam rysunek Nr.25 i 26. Ten sposób powszechnie stosowany jest tam, gdzie nie rozporządzamy dostatecznie dużym placem, albo tam, gdzie zajmujemy publiczne place, ulice lub skwery. W robotach kanalizacyjnych ten typ ubezpieczenia wykopu stosowany jest z reguły z tym, że jako rozpory nie używa się kawałka deski, lecz specjalne przyrządy metalowe, których wygląd uwidacznia rysunek Nr.26. Dwustronny gwint umożliwia

AE
1582782

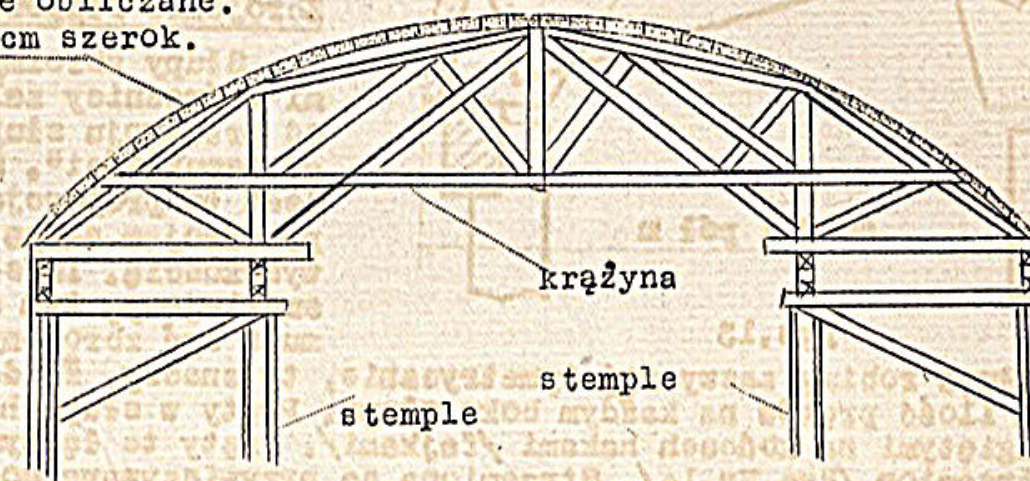
ROBOTY ŻELAZOBETONOWE

kalkulacyjnych przyjmujemy, że materiał jest użyty dwa, maximum trzykrotnie. Duże przedsiębiorstwa obliczać mogą sześciokrotne użycie materiału, odliczając oczywiście pewien procent na każdorazowe zniszczenie.

Szalowanie sklepień.

Szalowanie sklepień i łuków powinno być wykonane ze specjalną starannością, biorąc pod uwagę, że musi ono wytrzymać bardzo duże obciążenie, zanim konstrukcja na nim budowana zacznie sama pracować. Szalowanie sklepień o większych rozpiętościach musi być specjalnie obliczane.

Deski do 4cm szerok.

Rys.12

Rysunek Nr.12 podaje nam typową konstrukcję szalowania dla łuku o znacznej rozpiętości /ponad 6 m/. Należy zwrócić uwagę, że delem uzyskania żądanej okrągłości sklepienia mocujemy odpowiednie "krążyna", na których dopiero układamy deski. W zależności od promienia łuku dajemy deski odpowiedniej szerokości, a nawet łaty. Im deski będą węższe, tym krzywizna łuku /sklepienia/ będzie dokładniejsza. Przy małych łukach układamy szalowanie bezpośrednio na krążynach, które same dźwigają całość szalowania i układamy na nim materiał.

Rysunek Nr.13 przedstawia nam typową "krążynę". Na krążyna używamy deski "półtorówki", /40 mm/. Deski te są zbijane za pomocą gwoździ a następnie wycinamy w nich po zewnętrznej części potrzebny nam łuk. Materiał użyty na krążyna należy uważać za zniszczony.

Uzbrojenie.

Żelazo używane do uzbrojenia konstrukcji żelazobetonowych, nazywamy "uzbrojeniem". W zależności od rodzaju konstrukcji /słup, belka, strop, sklepienie/, przygotowujemy odpowiednio wygięte zbrojenie, które ma za zadanie znieść różne siły rozciągające i zginające, występujące w konstrukcji żelazobetonowej. Oczywiście jest, że ilość żelaza i jakość uzbrojenia jest ściśle obliczona za pomocą

K O S Z T O R Y S O W A N I E

wyczał nie jest wielka a przy dobrze ujętej cenie jednego metra sześciennego budowli nie powinna istnieć wogóle.

Ten system obliczania kubatury jest naogół rzadko spotykany, gdyż obliczenie kubatury do gzymsu koronującego stwarza różne możliwości interpretacji z uwagi na formę i kształt dachu, a co za tym idzie i suma preliminarza nie jest zbyt ścisła.

Kosztorys ślepy i wykonawczy.

Slepym kosztorysem nazywany taki, który sporządzamy na podstawie projektu i częściowo rysunków roboczych, celem rozesłania go firmom lub osobom, które będą nam oferować wykonanie naszego domu. Kosztorys taki obejmuje opis techniczny oraz wykaz jednostkowy materiałów i robót wraz z podaniem ilości ogólnej poszczególnych robót i materiałów.

Wycinek takiego ślepego kosztorysu podajemy poniżej w formie części stronnicy /tablica II/.

Tablica II.

Str.8

Nr. Poz.	Wyszczególnienie robót	Ilość	Cena jednostkowa		Ogółem	
			zł.	gr.	zł.	gr.
47	Wykonać mury poddasza na zaprawie wapiennej wraz z wysadzeniem gzymsu koronującego. Gzyms liczony będzie w metrach bieżących. W objętości murów trempla nie uwzględnia się objętości gzymsu, wysadzonej poza lico budynku /14,30 + 8,60 + 5,70 + 9,13 + 2,11/ x 0,41 x 0,70 = /średnio/ m ³	17.29				
48	Wysadzić gzyms koronujący budynek cegłą klinkierową o barwie ciemno-wisniowej, specjalnie równo i starannie dobranej, na zaprawie cementowej 1:1. Wysokość gzymsu 13 cm, wyskok 22 cm, licząc za 1 m bież. wysadzonego gzymsu łącznie z dodaniem potrzebnego uzbrojenia w formie bednarki	60.21				
	metrów bieżących:					
	i t. d.					

W pozycji murów trempla podajemy dokładnie wyszczególnione czynniki tworzące ilość ogólną naszych murów trempla, natomiast w pozy-

MATERIAŁY DO PRAC KULTURALNO-OŚWIATOWYCH

Seria VII. Wiedza praktyczna

/ technika, handel, rolnictwo, medycyna itp. /

Nr. 10

NORMALIZACJA W BUDOWNICTWIE

1944
Polska Y.M.C.A.

MATERIAŁY DO PRAC KULTURALNO-OŚWIATOWYCH

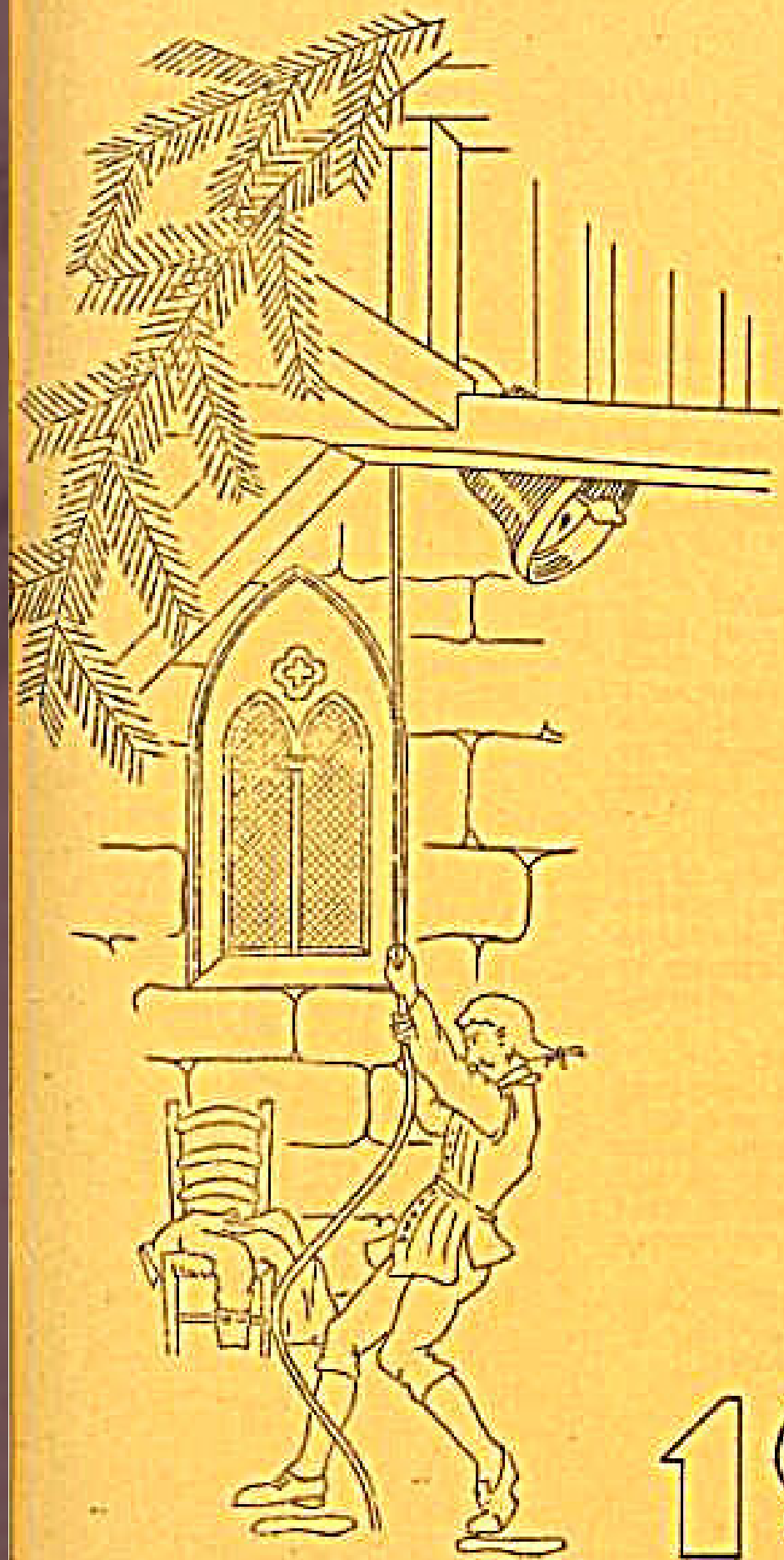
Seria VII. Wiedza praktyczna

/ technika, handel, rolnictwo, medycyna itp. /

Nr. 9

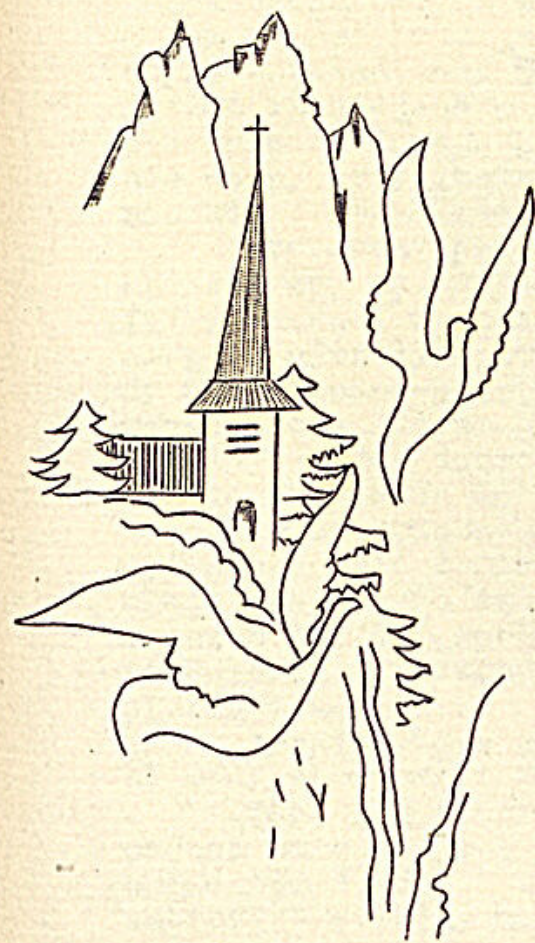
PRZYSZŁOŚĆ I BUDOWNICTWO

1944
Polska Y.M.C.A.

1944

KORRESPONDENCYJNE KURSY BUDOWLANE

Drodzy słuchacze!

Tym dodatkowym numerem pragnę złożyć Wam życzenia Świąteczne i Noworoczne. Pragnę Wam w części pokazać perspektywę przyszłej odbudowy, którą, daj Boże, będziemy mogli już w nadchodzącym roku realizować.

Pragnę jednocześnie podzielić się z Wami rezultatami nadsyłanych prac i, wprawdzie to dla mnie jest największą radością i najcenniejszym podarkiem gwiazdkowym tym niemniej myślę, że i Was zainteresują wyniki i warunki, w jakich często pracują współkoledzy z Kursów Budowlanych.

Umyślnie unikam typowej formuły życzeń, bo cóż?... piąty raz, choć wierzę, że już ostatni, powtarzać będziemy sobie te szczerze nadzieje i spełnienia marzeń, którymi żyjemy prawie od momentu wybuchu zawieruchy wojennej.

Lepiej będziemy się uczyć, jak wydobyć korzyści na przyszłość z panującego zła, bo i ze zła można wyciągnąć cząstki dobra. Wóczas czas nam bardzo szybko minie, zbliżając do upragnionego celu i nie będziemy mieli sobie nic do wyrzucenia, żeśmy go bezproduktywnie stracili.

Jankęda
uz. Arch.

Arch. Emigracji
Biblioteka
Główna
UMK Toruń

1392838

POLSKA Y.M.C.A. we FRANCJI

Dział Naukowy

ODCZYTY

w m a j u 1945 r.

- Sobota 5.V. Dr. Olgierd ZDROJEWSKI 150 LAT WOJSKA POLSKIEGO WE FRAN-
CJI.
- Sobota 12.V. Franciszek BLACK -- PSYCHOLOGIA LINII
Artysta-rzeźbiarz
- Sobota 19.V. Dr. Witold KOZŁOWSKI -- LITWA... JAK ZDROWIE
- Sobota 26.V. Mgr. Karol STADNICZENKO ISTOTA PAŃSTWA NOWOCZESNEGO

Odczyty odbędą się w Bibliotece Polskiej - 6, Quai d'Orléans,
ans, métro: Sully-Morland, Maubert-Mutualité, Saint Paul,

o godzinie 3-ej po południu

Odczyt p. Fr. BLACKA /12.V./ odbędzie się w jego pracowni - 6, villa du Parc Montsouris, Paris 14-e, métro: Porte d'Orléans, - również o godz. 3-ej po południu.

Na odczyty powyższe uprzejmie zaprasza

WSTĘP WOLNY.

POLSKA Y.M.C.A. we FRANCJI

Handwritten notes:
 I have got to do work to do.
 I must get out the house
 To get out the house
 To get out the house
 I have got to do work to do.
 I must get out the house
 To get out the house
 To get out the house

Handwritten: Pan Emigracji
pauze naukowe

Handwritten: Carole...
H...
W...

Handwritten: Stowarzyszenie
Y.M.C.A.
Polska Y.M.C.A. we Francji

Bibliografia

- 25 rocznica założenia Polskiej YMCA, [Toronto, 1947],
Dzwonkowski Sac Roman, Szkolnictwo polskie we Francji w Drugiej Wojnie Światowej (1939-1945) [w:] Studia polonijne, T. 4, Lublin 1981, s. 195-196
Jak pracuje Polska YMCA? Warszawa [około 1937],
Jak pracuje Polska YMCA w W. Brytanii, [Wielka Brytania, 1944],
Janina Zabielska, Bibliography of books in Polish or relating to Poland published outside Poland since September 1 st, 1939. Volumin 1, 1939 - 1951
(No. 1 -5625), London 1957, poz. 3597,
Jerzy Williams i jego dzieło, Materiały do Prac Kulturalno-Oświatowych, Seria 2, Historia, Genewa 1944,
Polska YMCA- Chrześcijański Związek Młodzieży. Historia, charakter, zasady, Bielefeld 1953,
Polska YMCA: 40 lat, 1923-1963, Londyn, 1963,
Polska YMCA Związek Młodzieży Chrześcijańskiej : 1923 - 8.XII – 1938, Warszawa 1939,
Super Paul, 25 lat z Polską YMCA, Warszawa 2003,
Super, Paul, Twenty-five years with the Poles, [New York, 1947],

Kalendarz na rok..., Lyon 1944,
Kalendarz dla Polaków na emigracji. Rok ..., Paryż 1945,
Ogniwo: biuletyn informacyjny dla członków, Londyn 1966, nr 13,
Poradnik dla Pracowników Świetlic Żołnierskich : wydawnictwo Polskiej YMCA w W. Brytanii, Perth, 1941-1945,
Świetlica : poradnik dla pracowników świetlic żołnierskich, [S.I.] : Wydział Kultury i Prasy, [1945]-1946.

Izabela Maćkowska